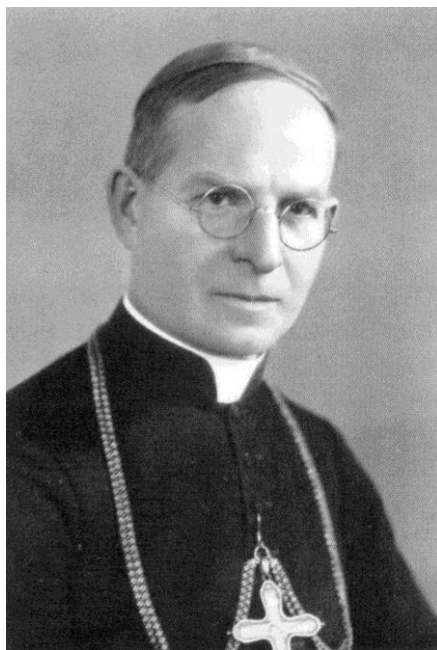

**KRÁČAJME KRÍŽOVOU CESTOU S JEŽIŠOM KRISTOM,
KTORÉHO NASLEDOVAL JEHO VERNÝ SLUŽOBNÍK
BISKUP JÁN VOJTAŠŠÁK.**

***Krížová cesta Božieho sluhu biskupa Jána Vojtaššáka
v spomienkach Mons. Viktora Trstenského***

Modlitby sú prevzaté od emeritného pápeža Benedikta XVI.

**Spišská Kapitula
2021**

ÚVOD

Zápas človeka s krížom, a nekonečná Božia láska, vernosť a ochrana. Obidva tieto obrazy sa nám v dokonalej syntéze predostierajú pred náš zrak pri duchovnom pohľade na Božieho sluhu biskupa Jána Vojtaššáka, ktorý pocítil krutosť človeka, ale v omnoho väčšej miere našiel svoj pokoj a šťastie v náručí svojho Majstra a Vykupiteľa. Táto krížová cesta nech je našou spoločnou cestou na Kalváriu spolu s Ježišom Kristom a spolu s nami bude kráčať aj náš biskup a dnes už orodovník Ján Vojtaššák, od ktorého sa môžeme učiť veľkej láske ku krížu, ktorý objal tak, ako jeho Vykupiteľ.

Modlitba

Pane Ježišu Kriste, naplň naše srdcia svetlom svojho Ducha, aby sme pri sprevádzaní ťa na poslednej ceste spoznali cenu nášho vykúpenia a stali sa hodnými mať účasť na ovocí tvojho utrpenia, smrti a zmŕtvychvstania. Pretože ty žiješ a kraľuješ na veky vekov. Amen.

K: Ukrižovaný Ježišu, zmiluj sa nad nami.

E: Aj nad dušami v očistci.

I. zastavenie: PÁN JEŽIŠ JE ODSÚDENÝ NA SMRŤ

K: Klaniame sa ti Kriste a dobrorečíme ti.

E: Lebo si svojim krížom vykúpil svet.

„Si židovský kráľ“ (Jn 18,33)?

„Moje kráľovstvo nie je z tohto sveta. Keby moje kráľovstvo bolo z tohto sveta, moji služobníci by sa bili, aby som nebol vydaný Židom. Lenže moje kráľovstvo nie je stadiaľto“ (Jn 18,36).

Zastavenie v živote Božieho sluhu biskupa Jána Vojtaššáka:

Keď uchvátitelia moci nevládali pána biskupa Vojtaššáka umlčať a zlomiť vyhrážkami, hrozbami, potupami, bratislavským žalárovaním a napokon ponižovaním takzvanými vládnymi zmocnencami v jeho vlastnom dome, chceli sa ho zbabelo zbaviť tým, že ho 3. júna 1950 zatvorili v biskupskej rezidencii. Ale pánu biskupovi Vojtaššákovi sa podarilo aj z tej prísnej izolácie poslať šifrovaný listok tajnému generálnemu vikárovi, ktorý bol odkazom všetkému kňazstvu diecézy, tohto znenia: „Zachovajte jednotu s Cirkvou, medzi sebou a veriacim ľuďom, buďte pravoverní v zmýšľaní a konaní, svätosťou svojho života si vyprosujte ochranu a pomoc Božiu v nastávajúcich ťažkých časoch, vytrvajte vo vernosti Bohu a Cirkvi i ľudu“! Pánu biskupovi Vojtaššákovi až rozdierala srdce myšlienka, že kým on musí sedieť bezmocný za zamknutými dverami svojho vlastného príbytku a môže iba ako kedysi Mojžiš na vrchu Horeb dvíhať ruky k nebu a prosiť o pomoc a zmilovanie za svoje milované duchovné dietky, zatiaľ mu ich sprava a zľava napádajú svorky šakalov a dravých vlkov. A i keď bol odjakživa mužom modlitby, teraz tu v internácii zmnohonásobil svoje prosby k Otcovi svetiel, pravdy, sily a odvahy, vediať veľmi dobre, že takto najlepšie pomôže tým, ktorých neprestal milovať a o ktorých sa neprestal nikdy starať.¹

Modlitba

Pane, daj, aby tvoj pohľad prenikol do našich duší a určil smer nášmu životu. Tým, čo na Veľký piatok kričali proti tebe, si dal v deň Turíc pohnutie a obrátenie. Dávaj aj nám stále znova milosť obrátenia.

K: Ukrižovaný Ježišu, zmiluj sa nad nami.

E: Aj nad dušami v očistci.

¹ TRSTENSKÝ, V.: *Sila viery, sila pravdy*. Bratislava : Senefeld-R, 1990, s. 276.

II. zastavenie: PÁN JEŽIŠ BERIE NA SVOJE PLECIA KRÍŽ

K: Klaniame sa ti Kriste a dobrorečíme ti.

E: Lebo si svojim krížom vykúpil svet.

„Vladárovi vojaci vzali Ježiša do vládnej budovy a zhromaždili k nemu celú kohortu. Vyzliekli ho a odeli do šarlátového pláštá, z trnía uplietli korunu a položili mu ju na hlavu, do pravej ruky mu dali trstinu, padali pred ním na kolená a posmievali sa mu: „Bud' pozdravený, židovský kráľ!“ (Mt 27,27-29).

Zastavenie v živote Božieho sluhu biskupa Jána Vojtaššáka:

„Unášatelia ma vylákali v noci z piatku na sobotu, 15. septembra 1950, keď sa končil deň Sedembolestnej. Podviedli ma tým, že ma prišli odviezť do Trenčína na schôdzku kňazov, ktorá sa mala konať 16. septembra. Za dvadsaťštyri hodín ma sľúbili priviezť domov. Ocitol som sa nie v Trenčíne, ale po štrnásťhodinovom cestovaní vo vyšetrovacom väzení v Ruzyni“ – spomína biskup Ján. Jeden z horlivých sprievodcov mu zaviazal čiernou handrou oči, druhý mu sputnal ruky do želiez. Tak to muselo byť, lebo: „Učeník nie je nad svojho učiteľa, ani sluha nad svojho pána“ (Mt 10,24). Aj biskupa Jána Vojtaššáka „ku zločincom pripočítali“ (Iz 53,12), „poviazali ho“ (Jn 18,13), „zakryli mu tvár“ (Mt 14,65), „posmievali sa mu slovami“ (Mt 27,29): „Povystierajte sa v aute, odbavte si potrebu do nohavíc“, bola odpoveď, keď dlhým sedením v aute mu zmeraveli údy, zoslablo celé telo a pociťiac potrebu aspoň trochu osviežiť sa na čerstvom vzduchu, povystierať sa a odbaviť si ľudské veci, prosil, aby zastavili auto a dovolili mu vystúpiť.²

Modlitba

Pane, pomôž nám prijímať kríž, neunikáť pred ním, nestážovať si naň a nedovoliť, aby sa naše srdcia preľakli pred ťažkosťami života. Pomôž nám kráčať cestou lásky a v poslušnosti jej požiadavkám dosiahnuť pravú radosť.

K: Ukrižovaný Ježišu, zmiluj sa nad nami.

E: Aj nad dušami v očistci.

² TRSTENSKÝ, V.: *Sila viery, sila pravdy*. Bratislava : Senefeld-R, 1990.

III. zastavenie: PÁN JEŽIŠ PRVÝ RAZ PADÁ POD KRÍŽOM

K: Klaniame sa ti Kriste a dobrorečíme ti.

E: Lebo si svojim krížom vykúpil svet.

„Všetci sme blúdili ako ovce, išli sme každý vlastnou cestou; a Pán na neho uvalil nepravosť nás všetkých“ (Iz 53,6).

Zastavenie v živote Božieho sluhu biskupa Jána Vojaššáka:

Keď ho dovliekli do ruzynského žalára, sňali mu putá, odviazali handru z očí a spísali s ním zápisnicu o prijatí do väzenia a urobili zoznam jeho osobných vecí. Potom sa začala procedúra: „Honem svléknout své hadry“! Tady máte naše biskupská insignia“! Hodili mu na zem ohavnú trestaneckú uniformu, neforemné, veličizné, zaplátané spodky, košeľu, akýsi nemožný kabát, nohavice, ktoré bolo treba ustavične držať v rukách, lebo nebolo nič, čím by sa dali priviazať k telu, veličizné dreváky na nohy, kúsok handričky, čo mala byť vreckovka, a takto pod ľudskú dôstojnosť zdegradovanú obeť, o ktorej plne platili slová: „Hľa, člověk“ (Jn 19), zasa s handrou na očiach, vzali už medzi mlynské žarnovy. Vyrátali mu sériu zločinov a žiadali aby sa k nim priznal, keďže to bude preňho poľahčujúca okolnosť. Keď pán biskup rozhodne poprel svoju tzv. zločineckú činnosť, vyrútili sa na neho mnohými vyhrážkami.³

Modlitba

Pane, pomôž nám, lebo sme padli. Pomôž nám zanechať našu ničivú pýchu a učiť sa od tvojej pokory pomôž nám znova vstať.

K: Ukrižovaný Ježišu, zmiluj sa nad nami.

E: Aj nad dušami v očistci.

³ Porov. TRSTENSKÝ, V.: *Sila viery, sila pravdy*. Bratislava : Senefeld-R, 1990.

IV. zastavenie: PÁN JEŽIŠ SA STRETÁ SO SVOJOU MATKOU

K: Klaniame sa ti Kriste a dobrorečíme ti.

E: Lebo si svojim krížom vykúpil svet.

„Neboj sa, Mária, našla si milosť u Boha. Počneš a porodíš syna a dáš mu meno Ježiš. On bude veľký a bude sa volať synom Najvyššieho. Pán Boh mu dá trón jeho otca Dávida, naveky bude kraľovať nad Jakubovým rodom a jeho kráľovstvu nebude konca“ (Lk 1,30-33).

Zastavenie v živote Božieho sluhu biskupa Jána Vojtaššáka

Generálny vikár Jozef Tamanócy o ňom napísal: „Jeho život bol samou borbou, nekonečnou reťazou sebazapieraní a obetavých skutkov. On, muž modlitby a rozjímania, ktorý videl v biskupských povinnostiach v prvom rade prostriedok askézy, zároveň prejavoval i veľký zmysel pre skutočnosť a pre potreby času, v ktorom žil. I keď sa skrýval v ňom sklon k istej izolácii od spoločnosti, ťahoval sa do samoty a zátišia kaplnky svojej rezidencie len preto, aby sa pred Svätostánkom hlbšie ponoril do premýšľania svojich gigantických plánov ...Skoro nadľudský program. Pri jeho uskutočňovaní nemohol sa spoliehať na oporu vonkajších síl, preto dôveroval len Božej pomoci a sebe samému. Odtiaľto pramenila všetka jeho sila, energia, príslovečná húževnatosť v uskutočňovaní jeho plánov.“⁴

Biskup Ján Vojtaššák, tichý patrón našej diecézy, kráčal mučeníckou cestou, tak ako je to na nástennej maľbe v biskupskej kaplnke. Je to cesta zrieknutia sa niekedy aj tých najbližších. Otca – matky. Aj tu môžu byť povzbudením jeho slová ako už 85 ročného biskupa, ktoré napísal z väzenia svojou vlastnou rukou, drevenou ceruzou, svojmu synovcovi: „*Rád som, že Ti aspoň Matka ožila, aby si mal ešte aspoň na chvíľu aké - také potešenie pri návale mnohorakých starostí v povolání. Moja ma opustila 3.2.1915. Je tomu teda už bezmála polstoročia. Za tú dobu mnoho som zažil, väčšinou trpkostí, a nemal som sa komu postážovať: prežíval som ich sám, preto tým väčším bremenom ma tlačili. Avšak i za to vďaka Najvyššiemu.*“⁵

Modlitba

Svätá Mária, Pánova matka, nauč nás veriť a pomôž nám, aby sa naša viera zmenila na odvahu slúžiť a prejaviť lásku, ktorá pomáha a zdieľa utrpenie.

K: Ukrižovaný Ježišu, zmiluj sa nad nami.

E: Aj nad dušami v očistci.

⁴ Slová generálneho vikára, Dr. Jozefa Tamanócyho, ktoré o ňom napísal k dvadsiatemu piatemu výročiu biskupskej služby (1.2.1946).

⁵ VOJTAŠŠÁK, J.: *List synovcovi Tomášovi Vojtaššákovi*. Valdice 10.12.1961.

V. zastavenie: ŠIMON Z CYRÉNY POMÁHA PÁNU JEŽIŠOVI NIESTĚ KRÍŽ

K: Klaniame sa ti Kriste a dobrorečíme ti.

E: Lebo si svojim krížom vykúpil svet.

„Tu prinútili istého Šimona z Cyrény, Alexandrovho a Rúfovho otca, ktorý sa tade vracal z poľa, aby mu niesol kríž“ (Mk 15,21).

Zastavenie v živote Božieho sluhu biskupa Jána Vojtaššáka:

Jeden spoluväzeň, kňaz spomína na otca biskupa takto: „áno, pomôcť iným, kde sa dá, preukázať iným lásku. Pánu biskupovi prepašovali jeho priaznivci, niekdajší slovenskí dôstojníci, žandári alebo robotníci niekoľko korún zo svojich zárobkov na „výnosnejších“ pracoviskách, alebo sami mu niečo kúpili a poslali. On sám to neužil. Raz, keď sme sa vrátili zo spoločného kúpania, našli sme na lôžkach od neho kúsok „taveného“ syra v stanióle. Keď som pracoval na inom pracovisku, dozvedel sa, že tam máme málo chleba. Prepašoval mi svoj usporený chlieb. Riskoval aj prípadné ťažkosti, ktoré ho čakali, keby ho pri takom čine prichytili. Jeho túžba pomôcť iným neznala strachu.“⁶

Modlitba

Pane, daj nám s radosťou spoznať, že práve zdieľaním tvojho utrpenia a utrpení tohto sveta sa stávame služobníkmi spásy a že tak môžeme pomáhať budovať tvoje telo, ktorým je Cirkev.

K: Ukrižovaný Ježišu, zmiluj sa nad nami.

E: Aj nad dušami v očistci.

⁶ TRSTENSKÝ, V.: *Sila viery, sila pravdy*. Bratislava : Senefeld-R, 1990, s. 307.

VI. zastavenie: VERONIKA PODÁVA PÁNU JEŽIŠOVI ŠATKU

K: Klaniame sa ti Kriste a dobrorečíme ti.

E: Lebo si svojim krížom vykúpil svet.

„Vieme, že tým, čo milujú Boha, všetko slúži na dobré; tým, čo sú povolani podľa jeho rozhodnutia. Lebo ktorých predpoznal, tých aj predurčil, že sa stanú podobnými obrazu jeho Syna, aby on bol prvorodený medzi mnohými bratmi. A tých, ktorých predurčil, aj povolal, a ktorých povolal, tých aj ospravedlnil, a tých, čo ospravedlnil, aj oslávil“ (Rim 8,28-30).

Zastavenie v živote Božieho sluhu biskupa Jána Vojtaššáka:

Spolu s Vojtaššákom do jednej izby sa dostal i Otec Zgarbík SJ, ktorý mal ťažkú astmu. Jednou z najdojímavejších je táto udalosť. Pravdivá, ale vyznieva ako legenda, teda má pravdu histórie, ale i básne i umeleckého diela. Aj Zgarbík podporovali ostatní väzni, ale nie natoľko a tak štedro, ako podporovali Slováci i evanjelici, svojho biskupa Vojtaššáka. Stalo sa, že Zgarbík dostal väčší dar. Viem si predstaviť, čo bolo Zgarbíkovou prvou myšlienkou. Doteraz vždy dostával a vždy najviac darov mal práve od biskupa Vojtaššáka. Teraz sa chcel revanšovať. Konečne Vojtaššák musel za plentu. Zgarbík nachytro pozbieral svoje bohatstvo a suchol ho Vojtaššákovi do postele, narovnal deku a keď sa biskup vrátil, zašiel si za plentu Zgarbík, lebo vedel, že by sa mu nepodarilo tváriť nevinne, alebo prípadne odpovedať nepravdivo na otázku biskupovi. Skutočne vyšlo všetko ako v dobrej rozprávke. Biskup si sadne na peľasť svojej postele a čosi-kamsi mu ruka začne vyrovnávať. Nájde a vytiahne balíky, vzácnosti, vo väznici veľkých to vzácností: cukor, med, pečivo... Biskup nevedel, že práve od Zgarbíka dostal tie dary. Vedel, ale že Zgarbík najviac potrebuje posilu, okriatie. Teda všetko poukladal tak prirodzene, nie hranou nenápadnosťou, ani v póze darcu, len tak samozrejme, ako keď prší, alebo vietor veje.. Všetky veci ta, kde sú potrebnejšie. A dary sa vrátili darcovi. Spoločníci – väzni nadšene, unesení sa pozerali na dvoch darcov, na dvoch obdarovaných, na dvoch ľuďoch Srdca tichého.⁷

Modlitba

Pane, daj nám nepokoj srdca, ktorý hľadá tvoju tvár. Chráň nás od zatemnenia srdca, ktoré vidí len povrch vecí. Daj nám čistotu srdca, ktorá nás spraví schopnými vidieť tvoju prítomnosť vo svete, daj nám odvahu k skromnej добрote.

K: Ukrižovaný Ježišu, zmiluj sa nad nami.

E: Aj nad dušami v očistci.

⁷ TRSTENSKÝ, V.: *Sila viery, sila pravdy*. Bratislava : Senefeld-R, 1990, s. 354-355.

VII. zastavenie: PÁN JEŽIŠ DRUHÝ RAZ PADÁ POD KRÍŽOM

K: Klaniame sa ti Kriste a dobrorečíme ti.

E: Lebo si svojim krížom vykúpil svet.

„No ja som červ, a nie človek, ľudom som na posmech a davu na opovrhnutie. Vysmievajú sa mi všetci, čo ma vidia, vykrúcajú ústa a potriasajú hlavou. Úfal v Pána, nech ho vyslobodí, nech ho zachráni, ako ho má rád“ (Ž 22,7-9).

Zastavenie v živote Božieho sluhu biskupa Jána Vojtaššáka:

Posilnený Kristovým krížom bol zrážaný k zemi, ale v jeho sile dokázal znova vstať i Boží sluha biskup Ján Vojtaššák. V Ruzyni sa diali hrozné a neľudské udalosti, predovšetkým pri vypočúvaní. Keď pán biskup nemal nijakú náklonnosť a chuť podpísať zápisnice, ktoré stavali pravdu a skutočnosť dolu hlavou a všetko obracali naopak a keď odprel učiť sa ich naspamäť, vtedy deň po dni zostrovali už i tak neľudský krutý väzenský režim. Režim však bol takýto: vstávať ráno o piatej hodine, pravda, po noci viac-menej bezsennej. Dalo sa mu tam totiž spať, len ako sa vraví, ako myš na vreci. Po celú noc horelo v cele oslepujúce svetlo. Spať musel horeznačky, s rukami položenými na priesvitných pokrovcoch. Strážca ho podchvíľou s krikom zobúdzať a volal ho alebo na vyšetrovanie, prípadne na skúšku z textu zápisnice, alebo aby mu so satanskou rozkošou prerušil spánok. Po takej noci teda včasné vstávanie bolo novším hrozným utrpením. Na raňajky dostal trochu kávovej žbrndy a 15 dkg takzvaného chleba na celý deň. Po nich musel v nemotorných drevákoch chodiť po cele o rozmeroch 2 x 2 m, a to od šiestej hodiny ráno do 22. hodiny večer. Ak sa oprel o stenu cely, krik strážcu ho upozornil na väzenskú povinnosť. Ak však od vyčerpania a únavy padol na zem, vedro vody, prípadne údery a kopance strážcu ho postavili na chvejúce sa nohy.⁸

Modlitba

Pane pozdvihni nás, aby sme mohli dvíhať druhých. Daj nám uprostred všetkej temnoty nádej, aby sme sa mohli stať nositeľmi nádeje pre svet.

K: Ukrižovaný Ježišu, zmiluj sa nad nami.

E: Aj nad dušami v očistci.

⁸ TRSTENSKÝ, V.: *Sila viery, sila pravdy*. Bratislava : Senefeld-R, 1990, s. 282-283.

VIII. zastavenie: PÁN JEŽIŠ NAPOMÍNA PLAČÚCE ŽENY

K: Klaniame sa ti Kriste a dobrorečíme ti.

E: Lebo si svojim krížom vykúpil svet.

„Dcéry jeruzalemské, neplačte nado mnou, ale plačte samy nad sebou a nad svojimi deťmi. Lebo prichádzajú dni, keď povedia: »Blahoslavené neplodné, loná, čo nerodili, a prsia, čo nepridávali!« Vtedy začnú hovoriť vrchom: »Padnite na nás!« a kopcom: »Prikryte nás!« Lebo keď toto robia so zeleným stromom, čo sa stane so suchým“ (Lk 23,28-31)?

Zastavenie v živote Božieho sluhu biskupa Jána Vojaššáka:

Aj dnešnej dobe hrozí, že nespozná čas svojho navštívenia. Otec biskup Ján na Vianoce roku 1946 píše svojim kňazom a veriaciom: „...doba, ktorú dnes ľudstvo prežíva, môže sa smelo nazvať dobou zlatého teľaťa alebo dobou Potemkinových dejín, aké vykúzlil satan pred očami Krista Pána, keď ho po štyridsiatich dňoch pôstu v púšti pokúšal a bohorúhavo oslovil: „Toto všetko ti dám, ak predo mnou padneš na tvár a budeš sa mi klaňať“ (Mt 4,9). Doba, v ktorej sa dnes ľudstvo utápa, je dobou surového materializmu, nízkeho hmotárstva...Nákazlivá nemoc našej doby, hmotárstvo, úplne zabíja v človeku ducha, keď prv zabilo v ňom dušu, skrze ktorú jedine človek je človekom...Taký človek je na poľutovanie. Lieky takému človeku len ľuďmi podávané, ťažko uzdravujú, alebo vôbec neuzdravujú. Tu sú potrebné lieky nadprirodzené, kresťanskou láskou duchovného milosrdenstva dopĺňované... Tu musia prísť blížni na pomoc svojim orodovaním so svojimi prosbami k Bohu, lebo malomocenstvom hmotárstva otrávení nie sú schopní precítiť a povzniesť sa zo svojho hmotárskeho bahna. Hlavným cieľom a úsilím hmotárov dneška je: čím menej robiť, ale čím viac zarobiť a ešte viac užiť, lebo po smrti niet radosti, niet pôžitku, smrťou sa všetko končí. Takáto morálka však podlamuje odolnosť aj u tých, ktorí sa od nej s odporom odvracajú a ju z celej duše nenávidia...Keď však vyučujeme ľud, musíme vysoko stáť nad ním svojím vzorom a príkladom. Ak niekomu, tak zaiste nám hovorí Spasiteľ: „Tak nech svieta vaše svetlo pred ľuďmi, aby videli vaše dobré skutky a oslavovali vášho Otca, ktorý je na nebesiach“ (Mt 5,16). Ak by sme sa ostýchali svetu povedať pravdu, ktorú sme povinní mu povedať, len preto, aby sme nestratili jeho priazeň, tým by sme ani svetu neosožili, ale vystavili by sme seba samých nebezpečenstvu, že i my vieru stratíme.“⁹

Modlitba

Pane, obráť nás a daj nám nový život. Nedopusť, aby sme nakoniec zostali vonku ako suché drevo, ale daj, aby sme sa stali živými ratolesťami teba, pravého viniča, a aby sme prinášali ovocie pre život večný (porov. Jn 15, 1–10).

K: Ukrižovaný Ježišu, zmiluj sa nad nami.

E: Aj nad dušami v očistci.

⁹ TRSTENSKÝ, V.: *Sila viery, sila pravdy*. Bratislava : Senefeld-R, 1990, s. 238.

IX. zastavenie: PÁN JEŽIŠ PADÁ TRETÍ RAZ POD KRÍŽOM

K: Klaniame sa ti Kriste a dobrorečíme ti.

E: Lebo si svojim krížom vykúpil svet.

„On, hoci má božskú prirodzenosť, nepridržiaval sa svojej rovnosti s Bohom, ale zriekol sa seba samého, vzal si prirodzenosť sluhu, stal sa podobný ľuďom; a podľa vonkajšieho zjavu bol pokladaný za človeka. Uponížil sa, stal sa poslušným až na smrť, až na smrť na kríži“ (Flp 2,6-8).

Zastavenie v živote Božieho sluhu biskupa Jána Vojaššáka:

Otec biskup spomína na jednu udalosť takto: „V istý večer vyviedla nás odsúdených väzenská stráž na dvor väznice na krátku prechádzku. Predtým pršalo dva dni. Potom severák zmrazil všetko na kosť. V podvečer padla na ľadovicu slabunká vrstva, sňa páperie, jemného snehu. Betónový chodník, namrznutý ľadom a posypaný sniežikom, bol klzký ako zrkadlo, natreté mydlovinou...Na chodník vrhala z výšky svetlo žiarovka. Po chodníku husacím riadkom vo vzdialenosti 15-20 krokov za sebou stúpalo nás asi päť odsúdených. Dvoch som poznal po šatstve. Buzalku a Gojdiča. Dvoch v civilnom obleku som nepoznal. Len neskoršie v Kartúzoch som sa dozvedel, že to boli dvaja svedkovia pri súde s Gojdičom. Kráčal som namrznutým chodníkom veľmi pozorne a opatrne. Ako som vkročil na nepatrnú priehlbinku v chodníku, pošmykol som sa, sňa by mi bol niekto obe nohy podkosil a celou váhou tela padol som horeznačky na kríže a zátylok hlavy na poľadovicu betónového chodníka tak, že mi klobúk z hlavy odletel ďaleko stranou. Priskočili tí, čo za mnou stáli, aby mi pomohli na nohy a odvedli ma do mojej samotky. Pád na panevnú kosť bol taký silný, že sa mi zdalo, akoby sa mi bola rozštiepila. Potom za celý mesiac len s veľkými bolesťami som sa mohol obuť a natiahnuť si nohavice. Mozog dostal však tiež silný otras. Javilo sa to potom v závratoch pri líhaní na lôžko, alebo pri vstávaní z neho a každý deň v silnom bolení hlavy. Keď si pripomeniem ten smutný prípad, od ktorého si počítam ďalší život, nemôžem si nepomyslieť na heslo v svojom biskupskom zámku: „Anjelom svojim prikázal o tebe, aby ťa ochraňovali na všetkých твоjich cestách“.¹⁰

Modlitba

Pane, Ty si povstal, ty si vstal z mŕtvych a môžeš pozdvihnúť aj nás. Spas a posväcuj svoju Cirkv, spas a posväcuj všetkých nás.

K: Ukrižovaný Ježišu, zmiluj sa nad nami.

E: Aj nad dušami v očistci.

¹⁰ TRSTENSKÝ, V.: *Sila viery, sila pravdy*. Bratislava : Senefeld-R, 1990, s. 302.

X. zastavenie: PÁNU JEŽIŠOVI ZVLIEKAJÚ ŠATY

K: Klaniame sa ti Kriste a dobrorečíme ti.

E: Lebo si svojim krížom vykúpil svet.

„Dali mu piť víno zmiešané so žľcou: Ale keď ho ochutnal, nechcel piť. Keď ho ukrižovali, hodili lós a rozdelili si jeho šaty“ (Mt 27,34).

Zastavenie v živote Božieho sluhu biskupa Jána Vojšťáka:

Spoluväzeň biskupa Jána píše v jednej zo svojich spomienok. „Keď som sa vrátil v septembri roku 1953 do Leopoldovskej väznice, už som tam pána biskupa nenašiel. Prechodne ho boli odtransportovali do ruzynskej väznice pri Prahe na nejaké nové vyšetrovanie. Do Leopoldova sa vrátil v decembri 1953. Stretol som sa s ním na chvíľku, keď čakal pred odevným skladom. Mal tam odovzdať svoje civilné šaty, v ktorých ho prevážali a mal sa znovu obliecť do trestaneckých šiat. Bol treskúci mráz, on sa celý triasol. Bola to pre mňa azda najdojímavejšia chvíľa stretnutia s ním v mojom živote. Vtedy som si živo predstavil desiäte zastavenie krížovej cesty: Pána Ježiša vyzliekajú zo šiat. Ako Božský Majster, tak i on sa podroboval tomuto vyzliekaniu ako aj ostatným ponižujúcim prehliadkam, spojených s vyzliekaním v prítomnosti iných bez reptania. Nepobadal som na ňom zlomenosť, ba videl som ho, ako vždy, vyrovnaného, odovzdaného do vôle Božej. On nemyslel na seba, ale na svojich duchovných synov v spoločnom údele, ale i doma na faráoch a na svoje ovečky. Istotne bola to myšlienka dobrovoľnej obety, ktorá ho držala vtedy, keď ako sedemdesiatsedemročný v čase prechádzky robil spolu s nami povinnú polhodinovú rozcvičku s drepom a s inými cvikmi. Nikdy sa neodvolával na svoj vek a na svoju hodnosť. Nevyhýbal sa nijakému zamestnaniu.¹¹

Modlitba

Pane, daj nám hlbokú úctu voči človeku vo všetkých etapách jeho života a vo všetkých situáciách, v ktorých ho stretáme. Zaodej nás do svetla tvojej milosti.

K: Ukrižovaný Ježišu, zmiluj sa nad nami.

E: Aj nad dušami v očistci.

¹¹ TRSTENSKÝ, V.: *Sila viery, sila pravdy*. Bratislava : Senefeld-R, 1990, s. 306.

XI. zastavenie: PÁNA JEŽIŠA PRIBÍJAJÚ NA KRÍŽ

K: Klaniame sa ti Kriste a dobrorečíme ti.

E: Lebo si svojim krížom vykúpil svet.

„Obkľučuje ma svorka psov, obstupuje ma tlupa zlosynov. Prebodli mi ruky a nohy, môžem si spočítať všetky svoje kosti“ (Ž 22,17-18).

Zastavenie v živote Božieho sluhu biskupa Jána Vojtaššáka:

Pán biskup Vojtaššák, syn zdravej Oravy, cenil si osobnú slobodu, ako výsostný dar boží, patriaci integrálne k pochopu človeka, ale ako biskup univerzálnej Cirkvi Kristovej cenil si slobodu tajomného Tela Kristovho nepomerne vyššie a vysoko hodnotil aj slobodu svojho milovaného slovenského národa. Teraz ho olupujú o drahocenný poklad slobody platení žoldnieri v nepriateľských službách, ľudská šumina, vyvrhnutá na povrch v chaotických časoch, a v jeho osobe biskupa, nástupcu apoštolov okrádajú Cirkev i národ a ťažko vydobyté prirodzené práva, a nie akési osobitné výsady. Nemohol pochopiť, ako je možné, že sa zrazu na Slovensku vynárajú ľudia, ktorým je sloboda osobnosti ľudskej i osobitosti národnej trňom v oku a ktorí v akomsi epileptickom záchvate sopia proti tomuto daru, ktorý je jedným z najcennejších darov Boha.

Zmocnil sa ho úžasný „horor spatii“, úzkosť z tesnosti a ohraničenosti prostredia. V cele sa priamo dusil. No nemali s ním zľutovania. Ťažké dvere žalára ostávali nehybné, srdcia strážnikov necitlivé, kamenné.

S bolestným srdcom volal preto so svojím Božským Majstrom: „Smutná je moja duša až na smrť“ (Mt 26,39). A prosil: „Otče môj, ak je možné, nech ma minie tento kalich“ a vzápätí pokorne dodával: „No nie ako ja chcem, ale ako ty“ (Mt 26,40).¹²

Modlitba

Pane, pomôž nám nechať sa pripútať tesne k tebe. Pomôž nám odhaliť tú falošnú slobodu, ktorá nás chce oddialiť od teba. Pomôž nám prijať tvoju „priklinovanú“ slobodu a nájsť pravú slobodu v úzkom vzťahu k tebe.

K: Ukrižovaný Ježišu, zmiluj sa nad nami.

E: Aj nad dušami v očistci.

¹² TRSTENSKÝ, V.: *Sila viery, sila pravdy*. Bratislava : Senefeld-R, 1990, s. 230.

XII. zastavenie: PÁN JEŽIŠ NA KRÍŽI ZOMIERA

K: Klaniame sa ti Kriste a dobrorečíme ti.

E: Lebo si svojim krížom vykúpil svet.

„Keď prišli na miesto, ktoré sa volá Lebka, ukrižovali jeho i zločincov: jedného sprava, druhého zľava. Ježiš povedal: „Otče, odpusť im, lebo nevedia, čo robia“ (Lk 23,34).

Zastavenie v živote Božieho sluhu biskupa Jána Vojtaššáka:

„Každý kto prišiel do styku s pánom biskupom, cítil, že sa stretol s človekom skromným, nenáročným, pracovitým a disciplinovaným, ktorý radšej poslúži, ako by si dal poslúžiť, ktorý chcel nastoľovať poriadok tým, že vždy začínal od seba, ktorý už v myšlienkach odmietol každú podlízavosť, ale ktorý sa vedel podriadiť aj takým, čo mu ledva čiahali po kolená, ak len nešlo o pokorenie pravdy. Neprestával ani na chvíľu byť biskupom na každom mieste a v každom čase. Stále bol zjednotený s Bohom a začlenený do mystického tela Cirkvi. Trestali ho, keď ho prichytili pri podávaní sv. prijímania väzňom i keď sa nahlas modlil. Mohol o sebe povedať so svojim Majstrom: „Keď budem pozdvihnutý od zeme, všetkých pritiahnem k sebe“ (Jn 12,32). On priťahoval všade, kde ho pozdvihovali na jeho kríži, a nenechávali ho na jednom mieste, ale pribíjali ho podchvíľou na nové a nové...V deň svojej smrti povedal: „Žite vo vzájomnej láske, nábožne sa modlievajte, prinášajte obete a svojim vzorným životom buďte svedkami Kristovými všade tam, kde Vás Božia Prozreteľnosť postaví!“ Boli to v najvlastnejšom zmysle testamentárne slová biskupa. Jeho duša sa celkom zrejme už lúčila s týmto svetom, aby sa išla naveky spojiť s Pánom, ktorému po celý život verne slúžila. A svitol deň 4. augusta 1965, kedy sa s ním aj skutočne rozlúčila.

Sic moritur iustus! – takto zomiera spravodlivý! Smrť tichá, pokojná, pripravená, očakávaná a predsa veľmi bolestná! Veď zhasla hviezda, čo dlhé desaťročia svietila i hriala v časoch radosti a žalosti, v bojoch i víťazstvách...Slovensko zosmutnelo, no nie ako tí, „čo nemajú nijakej nádeje“ (1Sol 4,13).¹³

Modlitba

Pane, pomôž nám spoznať v tejto hodine zatemnenia a nepokoja tvoju tvár. Pomôž nám veriť v teba a nasledovať ťa práve v hodine temnosti a núdze. Ukáž sa opäť svetú v tejto hodine. Daj, nech sa prejaví tvoja spása.

K: Ukrižovaný Ježišu, zmiluj sa nad nami.

E: Aj nad dušami v očistci.

¹³ TRSTENSKÝ, V.: *Sila viery, sila pravdy*. Bratislava : Senefeld-R, 1990, s. 311, 390, 394.

XIII. zastavenie: PÁNA JEŽIŠA SKLADAJÚ Z KRÍŽA

K: Klaniame sa ti Kriste a dobrorečíme ti.

E: Lebo si svojim krížom vykúpil svet.

„Keď stotník a tí, čo s ním strážili Ježiša, videli zemetrasenie a všetko, čo sa deje, veľmi sa naľakali a hovorili: ‚On bol naozaj Boží Syn.‘ Boli tam a z obďaleč sa pozerali mnohé ženy, ktoré sprevádzali Ježiša z Galiley a posluhovali mu“ (Mt 27, 54-55).

Zastavenie v živote Božieho sluhu biskupa Jána Vojtaššáka:

Na pohrebe Božieho sluhu biskupa Jána Vojtaššáka zazneli aj tieto slová: „Ach, oravské vrchy, či ste osirelé, či zblízka, či zďale, smútok od vás vanie...“ Vo vašej tóni leží vyvalený mohutný vzácny strom. Dlhé roky odolával vetrom, dažďom i hromobitiam. No prišiel blesk z výšav neba, priamo od Božieho trónu a podľal ho i vyvrátil. Či nemáme prečo plakať, a to najmä my, ktorí sme pod jeho košatými konármi v chlade nelásky zohrievali sa trpezlivosťou, v hromobití kadejakých zápasov posilňovali sa nádejou v pomoc Božiu i v daždi znevažovania, potupovania osviežovali sa odpúšťajúcim milosrdenstvom? Náš srdcervúci žiaľ zmierňuje jedine istá nádej, ba pevné presvedčenie, že blesk nezničil miazgu tohto prevznešeného stromu, ale spojac sa s ním, prečerpá ju do Záhrad večného blaha, aby svojou vôňou oblažovala jej obyvateľov a zavlažovala vysychajúcu miazgu nášho života... Preto, i keď s bratmi svätého Martina, vzlykáme: „Prečo nás, Otče opúšťaš, komu nás siroty zanecháš?“ - skláňame svoje srdcia i duše s Vami a pokorne vravíme: „Nech sa stane Tvoja vôľa, Pane“, a ďakujúc Vám za všetku Vašu lásku, obetavosť i námahu, sľubujeme, že nikdy nezabudneme na Vás, na Vaše rady, poučovania, povzbudzovania, žiarivý príklad. V modlitbách i v živote budeme na Vás, drahý Otče, pamätať. Prosíme však, nezabúdajte ani Vy na nás a v Záhrade nášho Stvoriteľa a Spasiteľa, proste za nás.¹⁴

Modlitba

Pane, pomôž nám, pomôž chudobným i bohatým, jednoduchým i vzdelaným vidieť cez svoje strachy a predsudky a darovať ti naše schopnosti, naše srdcia, náš čas, pripravujúc tak záhradu, v ktorej sa môže odohrať vzkriesenie.

K: Ukrižovaný Ježišu, zmiluj sa nad nami.

E: Aj nad dušami v očistci.

¹⁴ TRSTENSKÝ, V.: *Sila viery, sila pravdy*. Bratislava : Senefeld-R, 1990, s. 396-397.

XIV. zastavenie: PÁNA JEŽIŠA POCHOVÁVAJÚ

K: Klaniame sa ti Kriste a dobrorečíme ti.

E: Lebo si svojim krížom vykúpil svet.

„Keď sa zvečerilo, prišiel zámožný človek z Arimatey, menom Jozef, ktorý bol tiež Ježišovým učeníkom. Zašiel k Pilátovi a poprosil o Ježišovo telo. Pilát rozkázal, aby mu ho dali. Jozef vzal telo zavinul ho do čistého plátna a uložil do svojho nového hrobu, ktorý si vytesal do skaly. Ku vchodu do hrobu privalil veľkú kameň a odišiel“ (Lk 27,57-60).

Zastavenie v živote Božieho sluhu biskupa Jána Vojtaššáka:

Jeho skromný kamenný hrob priťahuje ako mocný magnet slovenské srdcia z blízka i ďaleka, ba i spoza oceána. Srdcia všetkých tých, ktorí majú zapálené a čujné srdcia pre Pravdu. Jeho hrob je živou kazateľňou, ktorá hlása potrebu boriť sa za Pravdu, prinášať za ňu žertvy, ba neváhať položiť za ňu aj životy. Hrob na vršku vedľa „oravskej katedrály“ sa stáva miestom milosti, miestom zamyslenia a ponorov do hlbín a miestom, kde sa ešte odohrávajú veľké neviditeľné i viditeľné znamenia spásy. Nič sa nedeje bez moci Božej. Neviditeľné sily sú reálnejšie a účinnejšie ako sily materiálne, viditeľné. „Život Tvojim veriacim, Pane, sa neodníma, len mení.“ Pán biskup Ján Vojtaššák trvá, je, pôsobí, oroduje za svojich a za svoje dedičstvo, ktoré mu bolo také drahé. Buďme s ním spojení v obcovaní svätých. Modlime sa zaňho, ba možno povedať aj: modlime sa k nemu. Je s nami, a to je také nesmierne potešujúce a posilňujúce. Jedným z najvzácnejších darov, ktoré Nebo uštedrilo slovenskému národu, bol ten, že mu darovalo biskupa Jána Vojtaššáka.

Modlitba

Pane, vstal si a vytvoril si v Božom srdci priestor pre premenené telo. Daj, aby sme sa mohli tešiť z tejto nádeje a s radosťou ju niesli svetom, daj, aby sme sa stali svedkami tvojho vzkriesenia.

K: Ukrižovaný Ježišu, zmiluj sa nad nami.

E: Aj nad dušami v očistci.

ZÁVER:

Biskup Ján Vojtaššák sa prihovára svojim kňazom a veriacim mnohými listami. V nich nachádzame aj tieto slová: „Náš dlhý veľký pôst, sa ešte nepominul a nevieme, ako ďaleko je jeho koniec. Preto vzkriesenému Víťazovi oprávnene spievame Hosanna a Aleluja, ale s plesaním pre seba musíme ešte počkať v nádeji...**Zvíťazil Kristus, zvíťazí aj jeho Cirkev.** Pokiaľ tu žijeme, nemusíme tu aj zvíťaziť, hlavné je, aby sme sa mohli raz dostať za Víťazom do večnej slávy...“. „Spasiteľovo zmŕtvychvstanie je zárukou nášho zmŕtvychvstania. Jednou starosťou nášho tuzemského putovania je, všetko tak usporiadať a zariadiť, aby aj to naše zmŕtvychvstanie bolo raz slávne...“¹⁵

Modlitba

Ježišu, stal si sa najmenším spomedzi ľudí. Pripustil si, aby si spadol do zeme ako semeno obilia. Teraz z tohto semena vyklíčil strom života, objímajúci vesmír. Daj, Pane, aby sme podobne ako zbožné ženy, ktoré sa na úsvite pobrali k hrobu s balzomom a masťami, aj my prišli k tebe s vôňou našej skromnej lásky. Ježišu, očakávaš nás v našich chrámoch, s chvením čakáš na niekoho, kto bude malý a pokorný ako ty v Eucharistii, aby sa ti klaňal a vydával svedectvo o tvojej láske pred ľuďmi, aby ťa spoznal v chudobnom a trpiacom. Daj, aby sa každý z nás stal tvojím uctievaťelom a svedkom v tajomstve eucharistického svätostánku, Tebe, Ježišu, s tvárou pokojnou v tvrdosti triumfu smrti, naša láska a poklona v túto večernú hodinu a v deň, ktorý nepozná súmrak. Amen.

Na úmysel Svätého Otca

¹⁵ TRSTENSKÝ, V.: *Sila viery, sila pravdy*. Bratislava : Senefeld-R, 1990, s. 368.